

ನೇಸರು

ತಿಂಗಳೋಲೆ
ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂಬೈ

NESARU TINGALOLE

Vol XVI - 11-12

ನವೆಂಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ 1998

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

From the Editor		2
The Reel and the Realcinema and Youth	● Bhumika K.	5
ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನಾಚರಣೆ	● ರಮಾಕೃಷ್ಣ	6
Youth Artists		9
Childrens' Programme Day		11
(ಹರಿ)ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ 6	● ರಮಾಕೃಷ್ಣ	13
ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ		18

The Mysore Association, Mumbai

393, Bhaudaji Road, Matunga, Mumbai-400 019.
Tel.: 402 46 47 ● Grams: "KARUNADU"

From the Editor

Dear Young Friends

I am sure that all of you have, at one time or the other heard or read the stories of Panchatantra. In fact Panchatantra contains the stories that are most widely known in the world. Originating in India, these stories have taken various forms and travelled all over the world as translations and translation of translations.

Being very ancient, it is neither possible for us to say who has been the author of Panchatantra nor know exactly when it was written. Some scholars like Dr. Hertel are of the opinion that these stories were written in Kashmir around 200 B.C. But many others feel these are much older, as around 200 B.C. many of these stories had already become widely popular. The original collections of these were about eighty-four in number. But over the years, in their endless travel through centuries in India and abroad, their number has gone up. It is not only their number, but also their colour, form and settings that have undergone changes.

Panchatantra is a niti shastra. Niti means the wise conduct of life. The story goes that, in the ancient times there was a king whose sons were idling away their time. The king wanted his sons to be made 'incomparable masters in the art of practical life' and was looking for a teacher who could accomplish this. When he learnt from his counsellors that a brahmin called Vishnusharman, known for his competence in numerous sciences, alone could do this, he summoned the brahmin and requested him to teach his sons the art of practical life. Vishnusharman accepted the challenge and said that in six months he would make the princes acquainted with the art of intelligent living. Vishnusharman took the princes along with him and made them learn by heart, the five books of stories, which he wrote, known as :

1. The Loss of Friends
2. The winning of Friends
3. Crows and Owls
4. Loss of Gains
5. Ill Considered Actions

It is said that the princes learnt these books and in six months time turned out to be the kind of princes the King was looking forward for them to be. Since that day,

these stories, which are capable of awakening the intelligence in the young, have become popular the world over, as Panchatantra. In the introduction to Panchatantra, it says;

One Vishnusharman, shrewdly gleaning
All worldly wisdom's inner meaning

In these five books the charm compresses
Of all such books the world possesses.

and
Whoever learns the works by heart

Or through the story - teller's art
Becoming acquainted.

His life by sad defeat - although
The king of heaven be his foe - is never

tainted

The beauty of Panchatantra is that it never gets old or stale. You might have read it so many times, yet you enjoy reading it again and again.

So, young friends, reach out for your book of Panchatantra. Happy reading !

VALUE EDUCATION - A MUST IN THE CURRICULUM

A School is a place where we come to learn, to learn about the various technicalities of human existence, of human civilization. The standard of education in our schools today isn't of the stature that it should be of. Students come to the school, learn what is written in the books and then return to their homes. Thus a proper intellectual and moral nourishment does not take place. It is because of this fact today that India and Indians abroad have tended to become followers instead of being leaders. The problems faced by our society today are of a multiple nature. Each problem has its roots in another and they have transformed themselves into a vicious circle, the complexity of which is enormous. Our main problem is that the educated class has thus far remained away from the difficulties of the society in general. Today even if the educated class want's to determine the leadership of our country even then it cannot do so, for the self obsession that it has fallen in to has been destructive.

This has happened only because the education system hasn't provided for a multi-lateral development of one's personality. Our education system only produces doctors and engineers without any sense of ethics. It cannot produce enlightened citizens as in its present form. Value education is only the first step in correcting this process. The Value's that we seem to have left behind must be rediscovered and reinvented if we want to achieve stability and peace in our lives. The most interesting thing about values education is that students themselves present their opinions about value essential in our lives. They themselves make the resolutions that they seem are necessary.

As a result of this, minds and the hearts of the students are trained in a manner that they may selflessly contribute to the society. Thus instincts are developed in them to be right to favour what is right. It is these instincts that later develop in to experience and help us to evolve as better individuals. it is therefore I say Value Education is Compulsory in the curriculum.

— Priyanka H.S.
VII Std.

**FOR ALL YOUR DOMESTIC
AND INTERNATIONAL
TRAVEL ARRANGEMENTS**

CONTACT

**AUGUST
TRAVEL
SERVICE**

Agents For
**INDIAN AIR LINES,
EAST WEST,
MODI LUFT &
JET AIRLINES**

REGD. OFFICE:

3/15 ASHIANA, SECTOR 17,
VASHI, NEW BOMBAY.
PHONE: 768 25 91 * 768 25 58
767 09 02

GRAMS: AUGTRASERV

ALSO AT:

2/16, KABBUR HOUSE,
SION (E), BOMBAY-400 022.
PHONE: 407 29 84 * 409 35 73
* 407 77 50

NEITHER BETTER NOR WORSE

The heavy sari was a burden. The silver felt like shackles. The shining necklace (which was hired tightened around her throat. Handcuffed in bangles, Buried beneath layers of powder and creams. "All to make me look beautiful", she through and laughter choked her too. Tears pricked at her eyes as she thought of her past - a life of poverty, hunger, a drunken father, a mother who cursed her for being a girl, five younger siblings. She had been taken out of school at the age of twelve, and then followed years of cooking, washing clothes, sweeping, scouring vessels.

Then one day they told her she was getting married. Marriage - that meant loans from heartless moneylenders and grudging relatives, it meant a resentful father and a mother who alternately wept, cried and shouted She went through the wedding rituals, her mind blank. After the day-long wedding came the dark heavy night. The bride stepped through the door... into her new home. But what was new about it? Four walls, a drunken husband, cooking, washing, clothes, scrubbing floors and tears - which after some time wouldn't even flow.

— Bhumika K. (II PyEC)

RIDDLES - I

- 1) The More you Feed it,
The more it will grow
But if you give it water
It will simply die
What is it?
- 2) There may be house full or holeful
But you cannot catch a bowl Full.
What is it?
- 3) Alive with breath
As cold as death
Never thirsty, ever drinking
What is it?
- 4) A box without hinges, a key or lid.
yet gold treasure inside is hidden
What is it?

— Meghana Rao,
IX Std.

Answers
1) Fire 2) Smoke 3) Fish 4) Egg

DRIVEN

From boulder to boulder
I leap.... and flee
From humanity,
Hoping the gap widens,
And my world stretches
Beyond Human reach.

— Bhumika K. (II PyEC)

THE SWING

Beyond reach,
On its wooden arm you hang
Solitary swing
To Sway my soul back and forth,
But, I cannot reach you
On the other side of the fence
In this world,
Trespassing is prohibited.

— Bhumika K.
(II PyEC)

MY DEAR CAT

My dear little cat,
Sits on the doormat,
Licking himself very clean
Though he can be very mean.
His whiskers are white
and with the dogs, he loves
to Fight
When he is in a mood of
playing with my ball,
He will not respond to my call

Thus we know that
he is a very naughty cat,
But he always keeps away the
rat.

— Meghana Rao
IX Std.

QUIZ

Which city is known as the

- 1) Granite City :
  - 2) For bidden City :
  - 3) Wind City :
  - 4) Big apple
  - 5) Australia's Front door :
  - 6) Venice of the north :
- (Sweden)
(4) New York (5) Darwin (6) Stockholm
(1) Scotland (2) Lhasa (Tibet) (4) Chicago
Answers

RIDDLES=II

- 1) Why did the man pull the string?
a. Because he would look silly pushing it.
- 2) What would you call two banana skins?
a. A pair of slippers.
- 3) Why is heat faster than cold?
a. Because we can catch cold.
- 4) Why do birds fly south?
a. Because it is too far to walk !
- 5) Why does an ant hide behind a tree when he sees an elephant?
a. To put his leg in the middle and make the elephant fall !

— Panjaj Desai

JOKES

- 1) 2 boys were trying to outwit each other.
First boy : My Father built Alps.
Second boy : Have you heard about the dead sea.
First boy : of course, I have,
Second boy : well, my father killed it.
- 2) Vicky : How can you keep a Foolish person in suspense for 24 hours?

Mr. Brain

Mr. Brain went to spain.
In order to buy some grain
But all in vain He fell in a drain,
And was pulled out by a crane.
he went back in a train,
and never returned to spain again.

— Pankaj

Did you know ?

- 1) An elephant can carry 29 gallons of water in its trunk [2 gallons = liters.
- 2) Zebra is black in colour with white stripes, not white & black stripes as usually said.
- 3) A Giraffe is the tallest animal on land, which generally grows up to 18 feet.
- 4) Flies take off with a backward - jump.
- 5) Peanuts are used to manufacture dynamite.

Strange but true

Napoleon was born in 1760
Hitler wa born in 1889
Difference is 129 years.
Napoleon gained power in 1809
Hitler gained power in 1938
Difference is 129 years.
Napoleon took over Russia 1812
Hittler took over Russia 1941
Difference is 129 years.
Napoleon lost power in Russia 1816
Hitler last power in Russia 1945
Difference is 129 years

Rishi: I don't know. Tell me how.
Vicky: I will you tell tomorrow

3) Teacher :

The axis on the earth is imaginary line. Gopal, Can you say how it is useful ?

Gopal : Sir it is useful in hanging imaginary clothes.

4) Father : How many sums were there in today's. Maths test, Mohan?

Mohan : 5, Dad.

Father : How many sums did you leave?

Mohan : the First 3 and the last 2.

JOKES FOR FUN

[by Pankaj Desai]

Amit : Why does your dog keep looking at me when, I eat food?

Ajay : Because he recognizes his plate!

***

Ravi : Tell me, why there are sign-boards on the road written 'Please drive slowly'?

Rajesh : Because there is no hospital near by.

***

John : My dog flew for miles, last week!

San : How?

John : In a plane !

***

Sim : How can I stop water coming into my house ?

Sally : BY not paying the water-bill.

***

Mom : How did you get on your examination Pankaj? were the questions easy?

Pankaj: No, the questions were easy, but the answers were hard

***

Paul : Which king has the largest crown?

Pankaj: The king with the largest head !

***

Ram : Why do dogs bark at strangers?

Shyam: Only dogs bark, no other animal barks?

***

Teacher : Gopal, What is the difference between an elephant and a mosquito?

Gopal : Sir, a mosquito can bite an elephant but an elephant cannot bite a mosquito

Q : What is the difference between a teacher and a rail guard ?

A : One minds the train and the other trains the mind.

Q : What is the difference between a fielder and a gutter?

A : One drops catches and other catches drops.

***

JOKES

1.Q. : Do you know what happened to Batman and Robin when a bus ran over them?

Ans. : They became Flat man and Ribbon.

***

2. Teacher : Are you chewing gum?

Student : No, I am Robin Jones.

- Tarang Shashishekar

***

A Japanese came to India

He asked a car driver, 'Will you take me to Jhansi Road?

Car driver: Yes, of course, come !

Japanese : Your vehicle runs so slow.

In our Japan, every thing runs

Faster.

After some moments -

Driver : Here, We have come to Jhansi Road.

Japanese : How much is the fare?

Driver : Rs. 150

Japanese: So much ! your meter runs so fast.

Driver : Because the meter is made in Japan.

- M.G. Poornima

***

BRAVE TIN

Tin was going to the circus with his family. As the circus was far, they played sitting games in the car, when they reached the circus, the show started. People clapped and enjoyed the show. The last show was the Clown Show. Behind the curtains of

the stage, the robber had come in disguise. He had committed twenty-five crimes. His name was also in the 'black-list. When the clown show was going on, he lit fire on the stage. People ran helter skelter. But Tin saw a small child trapped in the fire. Tin jumped over fire and took the child in his arms and jumped over the fire again and gave the child to its mother. Then Tin saw the robber running down. He caught him and gave him to the police. The Inspector told Tin that the robber had committed twenty-six crimes and now he must be hanged to death !

On the Annual Day, Tin got the 'BRAVE AWARD' by the Prime Minister.

— Anushree. S. Shiralkar
Std. II

MATRIMONIAL

Wanted suitable Arya Vysya girl ht. Upto 5.2" fair, with B.E./C.A./MBBS/M.Sc. speaking Kannada / Telugu, upto 24 years. For a boy fair B.E.(Chem.) working with M/s. Reliance Petroleum Ltd. As Asst. Manager aged upto 25 years ht. 5.3" very fair, originally native of Bangalore. Please contact G. S. Sampat Kumar. Tel.: 555 7363

Alliance invited from professional settled in USA, for the daughter of a leading Doctor in Bangalore, Graduate, 5.3", fair complexioned, aged 30 years, Agneirasa gotra and Anuradha Nakshatra . Write to Box No. 165 "Nesaru".

Kannada speaking Madava girl aged upto 25 years with good qualification for a boy aged 28/29 years (Madva family). Qualification of the boy B.E. (Mech.), CFA, PGDMM, Gotra Mounabhargava, Nakshatra Vishaka, 2nd pada. Write Box No. 166 'Nesaru'

Wanted suitably qualified working girl, settled in Mumbai for a boy settled and working in Mumbai as a Regional Manager in a reputed Pharmaceutical Co. Madva Brahmin from Bangalore. Bharwadaj Gotra, 27 years age, 6ft. ht. Contact M.V. Rama Rao, Tele : 610 9560

THE REEL AND THE REAL CINEMA AND YOUTH

● **Bhumika K.**

A tenth standard schoolgirl in love with Dharmendra and refuses to marry any other man. Her family gradually helps her to face the realities of life rather than continue to live in the make-believe world of films. This was the story of the film Guddi in which Jaya Bachchan played the lead role. At some point in our lives, each of us has gone through that crazy heroworshipping as it did, the myths and hypocrisy of the glittering world of films. But this was in the 1970s. Cut to the latter half of the 1990s. The real life of an average youngster in India is nowhere close to the 'reel' life. And although we ourselves feel that the stereotyped images of today's heroes and heroines contradict reality, we still end up being branded as irresponsible young things'. We protest! The image of hip college student singing and cavorting in the hills or in parks, sparking off gang wars and indulging in pre-marital sex at the drop of a hat, is not reality as we know it. While it is true that some youngsters do empathise (consciously or unconsciously) with some characters, most of us are left puzzling over why the mundance realities of everyday life like lecture, exams and working hard are rarely depicted as part of our lives.

The National Readership Survey 1995 showed that 37 percent in the age group of 15-19 years and 39 percent of the age group 20-24 years watched movies at the theatre at least once a month, and these youngsters demanded narrative innovation and technical perfection in films. But our demands are not confined to just that. What we also look forward to is some meaning and depth in a film which will provoke us into positive thought and action. For some youngsters, though, films may simply be a form of entertainment, a way of killing two hours in a cinema rather than in a lecture hall. What happens on screen is never taken seriously by these people.

Most films are able to reach out to large audiences because the basic approach to film-making is the same in all countries and languages. The trend that starts in Hollywood percolates down to Bollywood and the regional cinema, with modifications to suit local culture and expectations. The themes are universal -

the most recurring ones being 'love' and romance. Sub-plots focusing on conflict, revenge, rebellion, adventure (even science fiction) and violence are woven around it. Within this basic frame work, films have always reflected the general trends of the time.

Sometimes, topical issues of a certain period, dominate the film scene. In the pre and post independence period, when India was still struggling for freedom and then trying to build a new nation, and in the 1960s and 1970s, when the Indo-China and other wars were fought, films played a very positive and constructive role in the lives of our young people. Films like Ananda Math, Jaagte Raho, Haqeeqat, Shahid Bhagat Singh, Mother India and Hum Hindustani kindle in us a spirit of patriotism and extol the role of youth in nation-building. It is possible that watching them today, as we did during the golden jubilee celebrations of our Independence, we may not find them as inspiring as they were to the younger generation then because we haven't experienced the pain, the pathos and the desperation of the people who were fighting for freedom. Gradually, by the late 1970s and early 1980s, with audiences getting more and more disillusioned with the political and social systems, films began to veer towards fnatasy. This led the 'drea n seller' trend set by Raj Kapoor films. The relationship between a film and its viewers is reciprocal while we influence what films contain, they in turn affect our attitudes. For example, we find many young people aping the clothes and mannerisms of stars - the mini skirts and tie - up tops worn by Dimple in Bobby and Laxmi in Julie were a rage with young girls. So was Sadhana's fringed haircut and Zeenat Aman's bell bottoms in Hare Rama Hare Krishna. Right now Urmila Matondkar - style tank tops have found their way into our wardrobes. The Language and speaking style used by stars are also assiduously copied. The phrase 'ILU' from saudagar - meaning 'I love you' - was constantly on our lips until something else caught our attention. a mixture of Hindi and English (Hinglish) has become standard college parlance. Films are never forgotten and dismissed as soon as they are seen. We seldom

appreciate a film in its entirety. It is only bits and pieces of it that make an impact on the impressionable minds of us youngsters. Most often (and unfortunately) we tend to remember the gory scenes. Moreover, our response to films is conditioned by our own experiences and values. Mira Nair's Kamasutra evoked varied reactions. Those from traditional and orthodox backgrounds claimed they didn't like it, though the look on their faces said the 'forbidden apple' had been much enjoyed. Others were dismissive, describing it as 'noting much' while some refused to show any reaction.

In the end, filmmakers have to cater to viewers' demands. They can hardly expect audiences to sitback and watch shoddy films forever - without voicing any protest. And that is what happened in the mid - 1980s, when most viewers refused to take any more violence in films. Beginning with films like Qayamat se Qayamat Tak, filmmakers immediately shifted their focus to romance, a trend that has persisted to the present day.

Not that violence has vanished from films. In fact, in the limited screen time allotted to it, violence has assumed more gruesome proportions. It has become mandatory to include at least some noisy dishum dishum fight scenes. with cars (and some - times even trains) going up in flames, bullet-ridden heroes spouting blood and graphic depictions of rape. Sadistic villains who are sex-hungry, ruthless, dishonest and manipulative are often glorified. Many youngsters are so carried away by what they see that they try and translate screen fantasy into reality. For example, there have been instances of children killing their siblings with the same ease and style shown in the film.

Also, characters are no longer black and white. We accept shades of grey in the avenging angry young man', and now even what is described as a 'negative' hero. In the Day of the Jackal, Viewers actually sympathise with the assassin of the president when he misses his aim. Shahrukh Khan as the heroine's murderer in films like Baazigar and Darr was readily accepted as the hero by young audiences. However, at least some of us find this easy identification with the 'bad', scary and disturbing.

Most films today are not targeted to a audience. In fact, there are no films that

have been specially made for youth. We seen to have been slotted with the general mass that forms a larger audience. Film-makers do not recognise us as a separate entity. This could be because 'youth' covers a wide range of people (from 15 to 25 years). However, recent films like Tin Cup, Addicted to Love, The Lost World, air Force I and Tomorrow Never Dies.

But what about the youngsters on rural areas? Are their expectations of films similar to ours? Many films directors feel that with consumerism seeping into villages even youngsters in rural areas are able to identify with alien urban and foreign sentiments. The fact remains, however, that we Indians are still traditional at heart. Hence, recent Hindi films may be glossy, slick and MTV - style on the surface but they still espouse values that are very traditional. Examples are Hum Aap ke Hain Kaun (where the heroine almost sacrifices her love and life for her sister's child), Dil Wale Dulhania le Jayenge (where the hero feels that parental consent to marriage is essential), Dil To Pagal Hai (where the heroine believes that someone, some where is made for you' and you just have to wait)..

The regional cinema is said to be representative of the cultural identity of its people. But this is true only when the films is based on the regional literature. The recent spate of Kannada films are typical masala thrillers. There have been, in the past, Kannada films which effectively raised social issues such as Ghatashradha, Chomana Dudi, Samskara and Phaniamma.

In the current film scene, one movie which strikes a chord is America America, which touchingly and successfully portrays the issue of immigrant indians in America - the protagonists' struggle to maintain their Indian identity, the disappointments and misunderstandings. The film was both informative and entertaining.

According to Kannada film director Girish Kasarvalli (who has made films like Mane, Tabarana Kathe), 'Popular cinema is the product of a consumerist society. The present manufactures produce habit-forming films. There are no films specially made for youth. the education system today has trained youth to have limited expectations. They are not aware of what want. There is also irony in the fact that the

very youngsters who demand realistic films which they can identify with, don't bother to see them, labelling them as art movies, too show and boring'. What they lean towards is escapist popular cinema where fantasy dominates.

The questions remain, should films depict only reality? Should they not entertain and relieve the mind rather than question and disturb? Should films provide solutions or let the viewers decide? These questions are difficult to answer. Most mature young people are able to differentiate between real and reel life and do not get carried away. For them, films are merely for 'time pass'. But there are others to whom films are important, They learn from them and live by them. And there are some of us who can take some films seriously and dismiss others as worthless. Yet as the thread of life continues to be woven, so do the stories, and as the wheel of life turns, so also the reel film.

ಕವಿತೆ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸೂರಿ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸೂರಿ
 ತಿಂದನೆರಡು ಪೂರಿ
 ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮೋರಿ
 ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ
 ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಬುಗೂರಿ
 ಬಂದಿತೊಂದು ಲಾರಿ
 ಹೆದರಿಕೊಂಡ ಸೂರಿ
 ಸೂರಿ ಹಾರಿ ಮೋರಿ
 ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಜಾರಿ
 ರಕ್ತ ಸೋರಿ ಸೋರಿ
 ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡ ಉರಿ ಉರಿ
 ಡಾಕ್ಟು ಬಂದು ಭರಿ ಭರಿ
 ಕಟ್ಟು ಕಾಲು ಕಯ್ಯ
 ಕೊಟ್ಟೊಂದು ಚುಯ್ಯ
 ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡನ ಮಯ್ಯ
 ಬಂದಳವನ ತಾಯಿ
 ಕೊಟ್ಟೊಂದು ಮಿಠಾಯಿ
 ಆಗ ನಕ್ಕಿದ ಸೂರಿ
 ಹಲ್ಲುಗಳನು ತೋರಿ

— ಎಂ. ಜಿ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನಾಚರಣೆ

ತಾ. 14-11-98ರ ಸಂಜೆ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳೇ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿತ್ತು.

ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ಬಾಲು ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪ್ರತಿದಿನದ ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲತಾ ರಾಘವೇಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಕ್ಕಳೇ ನಡೆಸುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅದರಂತೆ ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಾಹಕಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮೊದಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಣಪತಿ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಹಾಡಿದವರು ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ನಂತರ ಪುಟಾಣಿ ಪ್ರಿಯಂಕಾ ದೇಸಾಯ್ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಧ್ಯಾನ ಯೋಗದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಕುಮಾರಿ ಅನುಶ್ರೀ ಭರತ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಕುಮಾರಿ ಶೈಲ ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಗಣಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುರಂದರರೂಪರ ಪದವನ್ನು ಹಾಡಿದರು.

ಇದರ ನಂತರ ಸುಬ್ಬಾ ಭಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರ ಸಂವಾದ ನಡೆಯಿತು. ಈ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಕಿವುಡರಾಗಿದ್ದು (ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿ ತಂದಿತು) ಎಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯಂತೆ ಸರಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆ ವಿರಸದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯ್ತು. ಕುಮಾರಿ ಪ್ರಿಯಂಕಾ ಮತ್ತು ಚಿ. ಶಶಾಂಕ್ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ನಗೆಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು.

ಇದರ ನಂತರ ಚಿ. ಋತುಪರ್ಣಾ ಕಥೆ ಹೇಳಿದ ಬಹಳ ನೀತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿತು.

ಇದಾದನಂತರ ಕಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ ಪಂಕಜ್ ದೇಸಾಯಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಯೂ ತಬಲಾವಾದನವನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ. ಮುಂದೆ ತಾನೊಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕಲಾವಿದನಾಗಬಲ್ಲನೆಂಬ

To

All Members of the Mysore Association

We had sent a questionnaire some time ago, seeking your valuable opinions and suggestions about the activities conducted by the Association to improve Members Participation and better management some of you have responded immediately, but many are still to do so.

This is an appeal to all of them to fill up the questionnaire and mail it a cross to the Association at early as possible.

We need to have substantial responses to take action on it and we are sure our members are with us in our desire to make the Association a well managed, popular and respected organisation.

We look forward to your co-operation and immediate action in this regard.

With warm regards.

M.A.N. Prasad
Secretary

ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಮಾರಿ ಪ್ರಿಯಾಂಕಾ ಶಂಕರ್ ನಾರಾಯಣ್ ಒಂದು ದಾಸರ ಪದವನ್ನು ಹಾಡಿದಳು.

ಇದರ ನಂತರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಕುಮಾರಿ ಕ್ಷಮಾ 'ಬಲ್ಲಿದ ರಂಗನ್ ಬಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲಿದರೋ ಕುಳಿಯಾ' ಎಂಬ ಚಾನಪದ ಗೀತಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದಳು.

ಇದರ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಎರಡು ಸಮೂಹ ಗಾನವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವರು ಕ್ಷಮಾ, ಶ್ವೇತ, ಚಿತ್ರಾ, ಮೇಘನಾ, ಶೃತಿ, ಪ್ರಿಯಾಂಕಾ, ಪೂರ್ಣಮಾ.

ನಂತರ ಕುಮಾರಿ ಅನುಶ್ರೀ ಧನ್ಯಾಸಿರಾಗ ಹಾಗೂ ಬಿಂದ ಭಾವುತಾಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತಂಬೂರಿ

ಮೀಟಿದವ ಭವಾಬ್ಬಿ ದಾಟಿದಾ ಎಂಬ ಉಗಾಭೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ನಂತರ ನಾರಾಯಣ ನಿನ್ನ ನಾಮದಾ ಸ್ಮರಣೆಯ ಸಾರಾಂ ಮೃತವೆನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಬರಲೀ ಎಂಬ ಪುರಂದರದಾಸರ ದೇವರನಾಮಕ್ಕೆ ಭರತನಾಟ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಾಟ್ಯ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದಳು.

ಅದರ ನಂತರ ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಮಾ, ಜವಾಹರಲಾಲರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಭಾವಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚಾಚಾ ನೆಹರೂರವರ ಜನ್ಮದಿನವೆಂದು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು.

ನಂತರ ಅಕ್ಕತಂಗಿ ಯರಾದ ಕುಮಾರಿ ಅನುಶ್ರೀ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರಿ ಸ್ವಾತಿ ಹರಿನಾರಾಯಣ್ ಎರಡು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ದೇವರ ನಾಮ ಮತ್ತು ನಂತರ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕವನ 'ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು'

ನಂತರ ಮಕ್ಕಳು, ಕೋಲಾಟವನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ಕೋಲಾಟ ಲಾಲಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಚುರುಕಾದ ನಡೆಯಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಲಾವಿದರು ಕ್ಷಮಾ, ಶ್ವೇತ, ಚಿತ್ರಾ, ಮೇಘನಾ, ಶೃತಿ, ಪೂರ್ಣಮಾ, ಪ್ರಿಯಾಂಕಾ.

ನಂತರ 'ಕೌಯೌಶ್ರೀ ಗೌರೀ' ಗಾನದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯ್ತು.

ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಲತಾ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂತು. ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊರೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರಿಂದ ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆಯಾಯ್ತು.

- ರಮಾಕೃಷ್ಣ

ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆ.

ಎನ್. ಕೆ. ಇ. ಎಸ್. ಶಾಲೆ ವಡಾಲಾ 15-9-98ರಂದು ಭಾರತ ರತ್ನ ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಂದು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಮೂರ್ತಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು N.C.C. / M.C.C. ಕೆಡೆಟ್‌ಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ನಂತರ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯೊಂದಿಗೆ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಅನೇಕ ಪ್ರತಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು

ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ರಂಗೋಲಿ ಪ್ರತಿಕೃತಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಅವರನ್ನು ಹೂಗುಚ್ಚದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಜೀವನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದರಲ್ಲದೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ರಂಗ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಿತು. ಔದ್ಯೋಗಿಕವು ಜಗತ್ತಿನ ಉಸಿರು ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಶಾಲಾವತಿಯಿಂದ ಮನೋರಂಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನಾವು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರದೆ ಮುಂಬಯಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ.

RUBBER EXPERT KULKARNI HONOURED

All India Rubber Industries Association - an apex body of the rubber industry in India has bestowed upon Dharmaraj S. Kulkarni, Editor of Rubber News and a member of the Managing Committee with its 'Honorary Membership' in recognition of his life time service to the industry spread over a period of 47 years. The Membership was presented to Shri Kulkarni at the 53rd AGM of the All India Rubber Industries Association held in Mumbai on 26th Sept' 98.

Three years back Shri Kulkarni received the first Tulsidas Kilchand National Award for 1994 for his outstanding contribution to the rubber industry at the hands of former Prime Minister, Shri Chandra Shekhar.

Shri Kulkarni who started his career in the rubber industry as secretary of the All India Rubber Industries Association in 1951 relinquished this post in 1958 to become its regular member and rose to become its Hon. Gen. Secretary in 1961-62. Since then he has continued to be committee member.

Shri Kulkarni set up his independent monthly journal 'Rubber News' in 1961 which is now in its 38th year of publication.

Shri Kulkarni has represented the All India Rubber Industries Association at various forums, including that of the Government of India. He was also deputed by the Government of India to represent its interests at some of the international Conference like the 26th and 27th assemblies of the International Rubber Study Group (IRSG) - an Inter Governmental Organization with its Head Quarters at London

ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಮುಂಬಯಿ

ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಡಿಸೆಂಬರ್ 26 ಸಂಜೆ 4-30ರಿಂದ : ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ (Talents Competition)

ವಯೋಮಿತಿ

: ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ವಿಷಯಗಳು

- 1) 5-7ವರ್ಷ : (1) ಫ್ಯಾನ್ಸಿಡ್ರೆಸ್, (2) ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು, (3) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೇಳುವುದು, (4) ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು.
- 2) 8-12ವರ್ಷ : (1) ಏಕಪಾತ್ರಾಭಿನಯ, (2) ಫ್ಯಾನ್ಸಿಡ್ರೆಸ್, (3) ಚಿತ್ರಗೀತೆಗಳು (4) ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು.
- 3) 13-17ವರ್ಷ : (1) ಏಕಪಾತ್ರಾಭಿನಯ, (2) ಆಶುಭಾಷಣ, (3) ಫ್ಯಾನ್ಸಿಡ್ರೆಸ್, (4) ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು.
- 4) 18-25ವರ್ಷ : (1) ಭಾವಗೀತೆ / ಜಾನಪದ (ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ) (2) ಚಿತ್ರಗೀತೆಗಳು, (3) ಆಶುಭಾಷಣ.
- 5) 25ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು : (1) ಭಾವಗೀತೆ, (2) ಜಾನಪದ, (3) ದೇವರನಾಮ. (ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ)

ಡಿಸೆಂಬರ್ 27 ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10-00ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2-00 ರ ವರೆಗೆ ಆಟೋಟಸ್ಪರ್ಧೆ

ವಯೋಮಿತಿ

ಆಟಗಳು

- 1) 5-7ವರ್ಷ : (1) ಓಡುವುದು, (2) ನಿಂಬೆ ಮತ್ತು ಚಮಚ, (3) ಬುಕ್ ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು.
- 2) 7-12ವರ್ಷ : (1) ಓಟ, (2) ಅಲೂಗಡ್ಡೆ ಓಟ, (3) ಗೋಣಿ ಚೀಲದ ಓಟ.
- 3) 13-18ವರ್ಷ : (1) ಓಟ, (2) ಅಲೂಗಡ್ಡೆ ಓಟ, (3) ವಿಕ್ಟೋಗೆ ಗುರಿ ಇಡುವುದು.
- 4) 19-25 ವರ್ಷ : (1) ಓಟ, (2) ಶಾಟ್‌ಪುಟ್, (3) ಗುರಿ ಇಡುವುದು.
- 5) 25-49ವರ್ಷ : (1) ಜೋರು ನಡಿಗೆ, (2) ನಿಂಬೆ ಮತ್ತು ಚಮಚ, (3) ಶಾಟ್‌ಪುಟ್
- 6) 50 ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು : (1) ಶಾಟ್‌ಪುಟ್, (2) ಜೋರುನಡಿಗೆ, (3) ನಿಂಬೆ ಮತ್ತು ಚಮಚ

ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ಮ್ಯೂಸಿಕಲ್ ಸ್ಪೋರ್ಸ್

ಡಿಸೆಂಬರ್ 29 : ಗಮಕವಾಚನ - ಪದ್ಮಾ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರಿಂದ ಸಂಜೆ 7 ಗಂಟೆಗೆ

ಡಿಸೆಂಬರ್ 31 : ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಸ್ವಾಗತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಾರಿತೋಷಕ ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ಚೀಟಿ ಭೋಜನ

ಜನವರಿ 9-10 : ವಾರ್ಷಿಕ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ಭಂಡಾರಧಾರಾಗೆ

ಜನವರಿ 21 : ಮಾಘಿ ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದ ವಿವಿಯೋಗ ಸಂಜೆ 7 ಗಂಟೆಗೆ.

ವಿವರಗಳಿಗೆ ಅಭಿಷನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ

(UK). He was also invited to present papers on the rubber scenarios at the Annual Conventions of the International Institute of Synthetic Rubber Producers Inc (IISRP) representing synthetic Rubber interests all over the world with its Head Quarters at Houston (USA).

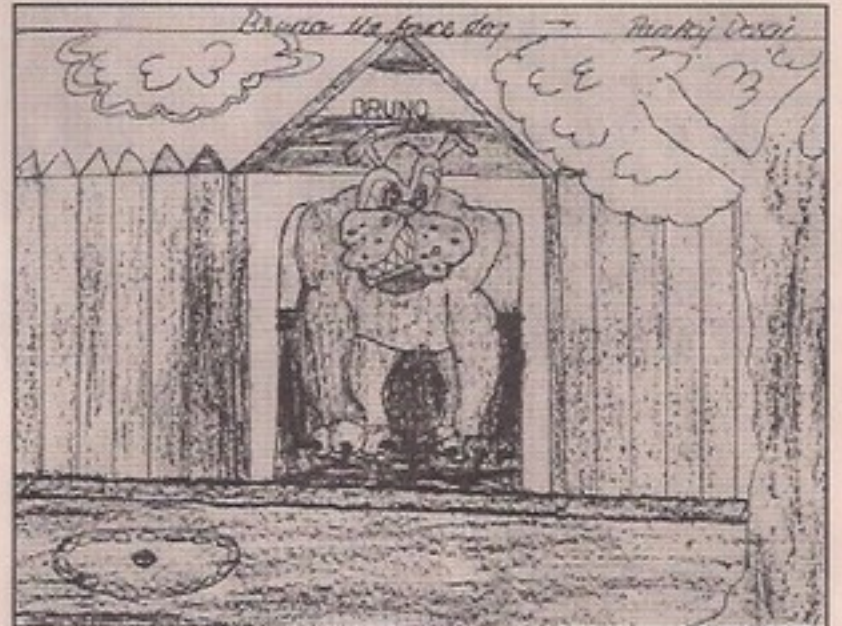
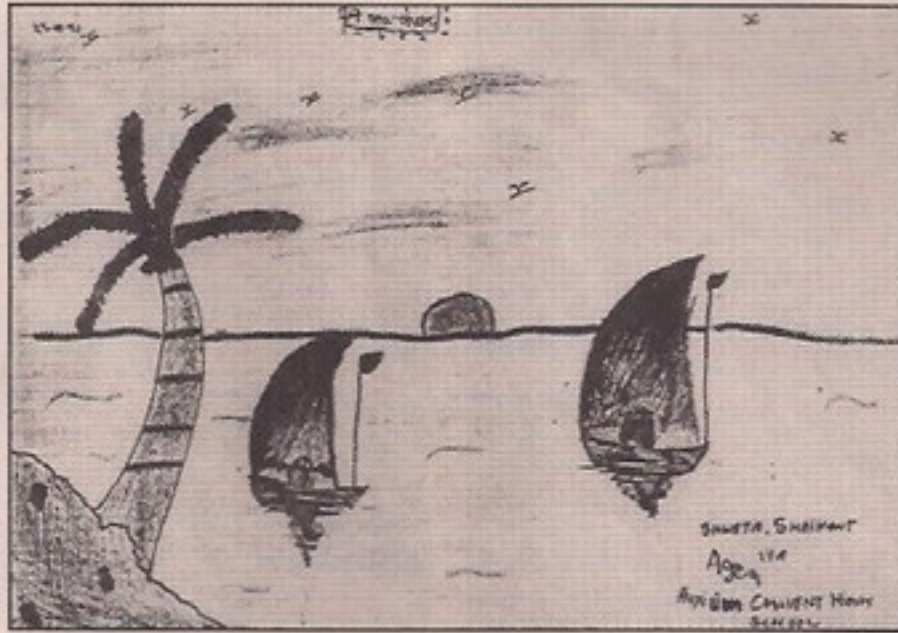
Shri Kulkarni is a freedom fighter who remained underground for two years from 1942-44 with shoot and sight orders. He

was a student & youth leader in his college days and a theatre activist being the Hon. General secretary of the Indian National Theatre.

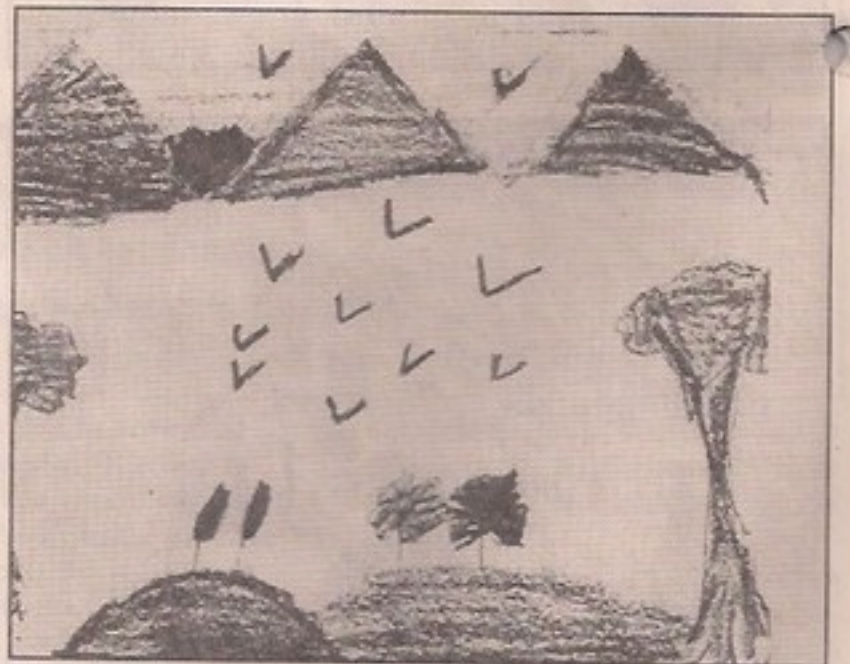
At 77 Shri Kulkarni is still very active on various fronts - the industry, social, cultural, religious etc. to mention just a few. Shri Kulkarni is a life member of the Association.

YOUNG ARTISTS

YOUNG ARTISTS

Childrens' Programme Day (on 14-11-1998)

Childrens' Programme Day (on 14-11-1998)

Karnataka Utsav

A Festival of Kannada Films

From 31st Jan. to 2nd Feb. 99

Organised by
Department of Information and
Publicity Government of
Karnataka

In Association with
The Mysore Association,
Mumbai

&
Yashwantrao Chavan
Pratishtan, Mumbai.

HIGHLIGHTS

- ★ Seminar to be attended by eminent film personalities from Kannada, Marathi, Hindi and other language cinema.
- ★ Photographic Exhibition.
- ★ Screening of Kannada Films at multi locations through various Kannada Sanghas During 31st Jan. to 6th Feb. 99

Inauguration,
Seminar on 31st Jan 99

&

Photographic Exhibition &
screening of films from 31st
Jan. to 2nd Feb. 99.

at

Chavan Centre.

Please await the
announcement for further
details.

ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಕ, ಮೋಡಿಕಾರ, ಪುರಂದರದಾಸರು

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಚ್ಚಾಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದವರು ಪುರಂದರದಾಸರು. ಇವರು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕರಂತಹ ಉದ್ಯಮ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ನರುಗಂಪು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಔನ್ನತ್ಯ, ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇವು ಮೂರನ್ನು ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಇವರ ಹಿಂದೆ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹರಡುವ ಕ್ಷಮೆ ತಂದವಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇವರ ಪದಗಳೋ ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಮಾನವನನ್ನು ಆಲೋಚನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವಂತಹುದು. ಇವರು ಇವರ ತಂಡ ಒಂದು ಪದದ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನೋ ಅನುಪಲ್ಲವಿಯನ್ನೋ ಯಾವುದಾದರೂ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜನ ಆಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೋಡಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದರೂ ಅತಿಶಯವಿಲ್ಲ. ಇವರ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳೋ ಶಬ್ದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಜನ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಣುಗುಣಿಸುವಂತಿದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರು 'ಪಾಲಿಸಮ್ಮ ಮುದ್ದು ತಾರದೇ ಎನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಲಿ ತಪ್ಪು ಬಾರದೇ' ಎಂದು ತಾರದೇಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಒಂದೆಡೆ 'ನಾನು ನಿನ್ನ ಶಬ್ದ ಬಂಡಾರವನ್ನು ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರೇಡೂ ಸತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಧಿ ದೇವತೆ ತಾರದೇ ಇವರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ನಿಜ. ಇವರು ಆಕೆಯ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿರುವುದೂ ನಿಜ 'ಆರಾ ಮಿತ್ರರ' ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ. ಯಶೋದೆಯನ್ನು ಕಾಲ್ಪಟ್ಟಿ ಅಮ್ಮಾ ಎತ್ತುಕೋ ಎಂಬ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನಂತೆ. ಶಬ್ದಗಳೇ ದಾಸರಿಗೆ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದಿವೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ನಿಜವೇ. ತಾವು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೋ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೋ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಯನ್ನೋ, ಗಾದೆಗಳನ್ನೋ. ಆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಮೋಹಕ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೋ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರವನ್ನೋ ತಮ್ಮ ದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶಬ್ದದ ಮೋಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಜನತೆಗೆ ಉಣ ಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ! ತಾಸು

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ

(ಭಾಗ -೬)

●ರಮಾಕೃಷ್ಣ

ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾಲ ಯಾರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕದು. ಅದು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ 'ರಾಗೀ ತಂದೀರಾ? ರಾಗಿ ಅನ್ನುವ ನಾಮಪದವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಜಾಣತನ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಭಜನೆ ಮಾಡುವರಾಗಿ; ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವರಾಗಿ, ಮಾತುತರ ಸೇವಿತರಾಗಿ, ಪಕ್ಷಿವಾಹನನ ಸೇವಿತರಾಗಿ, ಸಂಸಾರನೀಗುವರಾಗಿ, ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಸೇವಿತರಾಗಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಮಾನವನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ 'ಯಾರು ಹಿತವರು ನಿನಗೆ ಈ ಮೂವ್ವರೊಳಗೆ ? ನಾರಿಯೋ, ಧಾರುಣಿಯೋ, ಬಹುಧನದ ಸಿರಿಯೋ? ಈ ಮೂವ್ವರ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಗಾಳಿ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಿರೋ' ಎಂದು ಜಾಣತನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ 'ನಾಲಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೂ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸಾಧನ ಪರನಿಂದೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ, ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ 'ದುಗ್ಗಾಣಿ ಬಲು ಕೆಟ್ಟದ್ದಣ್ಣ' ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹಣವೇ ಸರಿಕಂಡಾ ಎಂತಲೂ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವನನ್ನು ಸಮಾಜ ಹೇಗೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಹಣವಿದ್ದವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ. (ಯಾತರ ಕಟಪಟ ಒಂದು ದಿನ ಹೋಗುತಿ ಲಟಪಟ' ನಂದು ನನಗೆ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಿಡದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆ ತಾನೇ ತಾನು? 'ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿರೋ ' ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಸಂತೆಯಲ್ಲೋ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲೋ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಮಾರುವವನಂತಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ಯಾದರೋ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸವಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹದು, ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಬಾಡಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ತಿಂದರೂ ಈ ಹರಿನಾಮವೆಂಬ ಸಕ್ಕರೆ ಖರ್ಚು ಆಗದು. ರೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲಾ ಬರೀ ಲಾಭವೇ ಲಾಭ ಇಂತಹ ಸಕ್ಕರೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಯಾರಿಗುಂಟು ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ ! ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

'ತಾಸ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ' ಇದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಘಂಟೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಡ ಹರಿನಾಮ ದಿಂದ ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೋ ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಅರ್ಥ 'ಇಕ್ಕಲಾರದಕ್ಕೆ 'ಎಂಬಲು' ದಾನ ಧರ್ಮದವರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾದರೇ ಕರೆಯನೀರನು ಕಿರೆಗೆ ಚಿಲ್ಲಿ; ಹರಿಯ ಕರುಣದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅವನ ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. 'ಮುಸುರೆ ತೊಳೆಯಬೇಕು' ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ನಾಣ್ಯಡಿಗಳನ್ನು ವಿಷಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ, ಲೋಕೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ಜಾಣತನ ದಾಸರದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವಿದ್ಯಾಂಸರುಗಳು.

ಇವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತಗಾರರಾಗಿದ್ದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಂಠವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಪದಗಳು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸಂಗೀತದ ರೆಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನದ ಮನದಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು 'ಹಾಡಿದರೆ ಎನ್ನೊಡೆಯನ್ನೇ ಹಾಡುವೆ, ಬೇಡಿದರೆ ಎನ್ನೊಡೆಯನ್ನೇ ಬೇಡುವೆ' ಎನ್ನುವ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ದೇಸೀ ಛಂದಸ್ಸನ್ನೇ ಬಳಸಿ, ದೇಸೀ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ವಾಗಿಸಿದ ಈ ಮೋಡಿಕಾರ ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರವಾದರು. ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರೆನ್ನದೆ ಇವರ ಪದಗಳನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಿದರು. ಜನ ಪುರಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತಮ್ಮ ದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬದ್ಧರಲ್ಲವೇ ದಾಸರು. ಮಾನವತನ್ನ ಐಹಿಕ ಸುಖ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಬಾಳ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿನೋಟ ಬೀರಿದರೆ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿ ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರೇ ಆಜೀವಕ್ಕೆ ತಳಮಳವಾಗದೇ ಇರದು ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಶೂನ್ಯ ಮುಂದೆ ತಾನು? ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಕೊರಗೇ ಮನುಷ್ಯನ ಉದ್ಧಾರದ ಮೊದಲ ಸೋಪಾನ ಇದನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ತಮ್ಮ ನಾನಾ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಜೀವಾತ್ಮನ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. 'ಅಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ, ಜೀವ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ, ಆದರೆ ನೆಲೆ

ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೆಂದರಿತಿದೆ. ಮುಂದೆ 'ಎನ್ನ ಪರಾಧಂಗಳ ಕ್ಷಮಿಸೋ' ಎಂಬ ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆ ಇದೆ. 'ತೇಲಿಸೋ ಇಲ್ಲಾ ಮುಳುಗಿಸೋ' ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ ನಿನ್ನ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿ, ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂಬ ಸಮರ್ಪಣ ಭಾವವಿದೆ. 'ಎನ್ನ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವು ನಿನ್ನ ಭಾರ' ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಹರಿ ನೀನೇ ಗತಿ ಎಂದು ನೆರೆನಂಬಿದವರನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ?' ಎಂದು ಸವಾಲೆಸೆದರೆ ಕಂಡು ಕಂಡು ನೀ ಎನ್ನ ಕೈಬಿಡುವರೇ ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ, ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ. ನೀನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನಾರನ್ನು ಮೊರೆ ಹೋಗಲೇ ಎಂಬ ಆರ್ತತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪ, ಬೇಡಿಕೆ, ತರ್ಕ, ವಿತ್ತಂಡವಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನೂ ಮಾನಾ ಪವಾನಗಳನ್ನೂ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಇದೆ. 'ನಾ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಬಲವಂತವಾದರೆ ನೀ ಮಾಡುವುದೇನೋ ಹರಿಯೋ?' ಕರ್ಮಾನುಬಂಧಿನಿ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕೇ' ಎಂಬ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಕ್ಕೆ, ದುಃಖಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲ ಫಲಾ ಫಲಗಳಿಗೂ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಲ್ಲದೆ. ಮತ್ಯಾರೂ ಹೊಣೆಗಾರರಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಟುಸತ್ಯ. ಜೀವನಿಗಾದರೆ ಅವನು ಯಾರನ್ನು ದೂರಿಯಾನು? ಈ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಅರಿವಾಗದೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯಾಗಲೇ, ವಿರಕ್ತಿಯಾಗಲೇ ಮೂಡದು. ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರ ಅಸೂಯೆ, ದುರಾಶೆ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗುಣಗಳೂ ಹರಿಯವು.

'ಯಾರೂ ಸಂಗಡ ಬಾ ಹೋ ರಿಲ್ಲ ನಾರಾಯಣ ವೊಂದಲ್ಲದೆ ಎಂಬ ಕಟು ಸತ್ಯದ ಅರಿವಾಗಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿದರಲ್ಲವೇ ಅವನು ನೀತಿಯುಕ್ತ ಜೀವನವನ್ನ ನಡೆಸಿ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾನು ಅದಕ್ಕೆ ದಾಸರು ಹೇಳಿರುವುದು.

'ಶ್ಯಾನ ಕಂಕುಳೊಟ್ಟು ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಪೋದಂತೆ ಮಾನವನೇ ಕೇಳೋ ಮದ ಮತ್ಸರಗಳ ಬಿಡದಲೆ ವಾಸ ಮಾಡಿದರೇನು ವೃಥಾ
ಭಾನಿ ಪುರಂದರ ವಿರಲನ ನೆನೆಯೋ ಮರುಳೇ'

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಬೇವು ಬಿತ್ತಿ ಮಾವು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಮಾವು ಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾವನ್ನೇ ಬಿತ್ತ ಬೇಕಲ್ಲವೇ! 'ಕೆರೆಯ ನೀರನು ಕೆರೆಗೆ ಚೇಲ್ಲಿ ವರವ ಪಡೆದವರಂತೆ ಕಾಣೆರೋ' ಎಂಬ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಭಗವಂತನ ದಯದಿಂದ ದೊರಕಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪುನೀತರಾಗಿ ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಾಗಲೇ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಸತ್ಕರ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಬದುಕು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂಬುದೇ ದಾಸರ ನಿಲುವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೊಡುಗೆ ವಿಜಯ ನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು (1320-1389) 'ಸಂಗೀತಸಾರವೆಂಬ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಗ, ತಾಳಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ರಾಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರೆಂದು 'ವೆಂಕಟ ಮುಖಿ'ಗಳ ತಂದೆ ಗೋವಿಂದದೀಕ್ಷಿತರು' ತಮ್ಮ 'ಸಂಗೀತ ಸುಧೆ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಗ, ತಾಳಗಳು. ಬಹಳ ಕ್ಷಿಪ್ರವಿದ್ದು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಗೋವಿಂದ ದೀಕ್ಷಿತರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವಾಗ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನ ಭಾಗ್ಯ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ ವೆಂಕಟ ಮುಖಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ (1660) ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಮಾರ್ಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ವೆಂಕಟ ಮುಖಿಗಳ 'ಚತುರ್ದಶಿ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ' ಇಂದೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ. ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದರೂ, ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದವರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ - ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂಗೀತದ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟವರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಂದ ವೊದಲಾದ ಈ ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಲಿಯಿತು. 'ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ರಮಾರಮಣನಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ'ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಇದು ಮೈದುಂಬಿ ನಿಂತಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವರು ಅವನ ಗುರುಗಳಾದ 'ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು' ಅದಕ್ಕೂ ವೊದಲು 'ಶ್ರೀ ಪಾದರಾಯರು' ನಂತರ ಪುರಂದರ ದಾಸರು. ವಿಜಯ ನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ

ಸಂಗೀತ'ವೆಂದು ಹೆಸರಾಯ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕವೆಂಬ ಮಾತು. ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮರೆಯಾದಾಗ ತಂಜಾವೂರು. ಈ ಸಂಗೀತದ ತೊರೂರು ತಾನೆಂದು ಮೆರೆಯಿತಷ್ಟೆ ! ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ (The ory) ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ (practical) ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲಾ. ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪಾತ್ರ ಹೀಗಾದದ್ದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ! ಆದರೆ ಈ ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದು. ಬಲಿಯುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಕನ್ನಡವೇ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಕನ್ನಡ ರಚನೆಗಳೇ ದೇಶ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳದ್ದೇ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದ ರಂಜಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷ್ಠರು. ಬಣ್ಣಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜವೇನು? ಸಂಸ್ಕೃತದ ಛಂದೋ ಬಂಧಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಬಿಗಿಯಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ದೇಶಭಾಷೆಯ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಲಾರದೆಂದು ವೊದಲು ಕಂಡು ಕೊಂಡವರು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಥವಾ 'ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು' ಈ ಚಾಡನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಸರಳವಾದ ಗೀತಗಳನ್ನು ಪದಗಳನ್ನೂ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಗಾಯಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದರು. ಪುರಂದರ ದಾಸರನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರವರ್ತಕ' ರೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ವ್ಯಾಸರಾಯನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರವರ್ತಕರೆನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗೀತೆಂದು ಪಂಡಿತರುಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ತುಳಜಾಜಿ ತಂಜಾವೂರಿನ ದೊರೆ (1728-1736) ತನ್ನ ಸಂಗೀತ ಸಾರಾಂ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ 'ವ್ಯಾಸರಾಯರನ್ನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವರ್ತಕ ತಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯಾಸಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ನಾನಾಸ್ಮತ್ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾಃ'

ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು 'ಅಭಿಯುಕ್ತ'ರೆಂದೂ 'ಪುರಾತನ ರೆಂದೂ ಕರೆದು ಸಾಲಗ ಸೂಡ ಗೀತಾನಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕರ್ತನಂ' ಎಂದು ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ, ತ್ಯಾಗ ರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು,

ಮುತ್ತು ಸ್ಯಾಮಿದೀಕ್ಷಿತರು ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಾ ಶ್ಯಾಮಿಗಳು. ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರವರ್ತಕರೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಪುರಂದರ ದಾಸರನ್ನು ಸಂತರೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಕ್ಕಿಬ್ಬರು ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ಪದಗಳನ್ನೂ, ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಅವರ ಪದಗಳೇ ಮುಂದೆ 'ಕೃತಿ' ಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. 'ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಮಾತು ಅವರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. 'ಸತತ ಗಣನಾಥ' ಎನ್ನುವ ಪದದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೃತಿ ನಡೆಸುವನು ಎಂದಿದೆ. ಮತ್ತು 'ವಾಸುದೇವ ನಾಮಾವಳಿಯ ಕ್ಷುಪ್ತಿಯಲಿ' ಎನ್ನುವ ಪದದಲ್ಲಿ 'ಇಂತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಕೃತಿಯ' ಎಂದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ರಹ, ವೇಳಾಪಕ್ಕ, ಧ್ವನಿ, ಅಯೋಗ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಧಾತುಗಳಿದ್ದವನ್ನು ಈಗ ಪದ ಅಥವಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಚರಣ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಾ ಚರಣ (ಕೊನೆಯ ಮುದ್ರಾ ಚರಣದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಪುರಂದರ ವಿಠಲ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಗುರುಗುಹ, ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣ) ಎಂದು ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿದವರು ಮೊದಲಿಗೆ. ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಇವರು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೇಶ್ಯ ರಾಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಗ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಯತಿ, ಪ್ರಾಸ, ಧಾತು ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳ ಮೇಳ ಹಾಗೂ ನಡೆಗೆ ಗಮನ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮನಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು. ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ಯಾಮಿಗಳು. ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಂಜನೆ ಹಿತ ಗೀತ ನರ್ತನ ಈ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಇವರ ಸರಳ ರಚನೆಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮೇಲೆ 'ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರ' ವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುವ ವಾಳೆಯೇ ಮೊದಲಾದ 75 ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲವಾದವು. ಪುರಂದರದಾಸರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರವರ್ತಕರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದ್ದು ಅವರು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಪಟ್ಟಿಶಿಷ್ಯರಿದ್ದುದರಿಂದ ಬೇಕು. ಆದಲ್ಲದೆ ಈ

ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅತಿ ಸಮರ್ಪಕ ವಾಗಿಯೂ, ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇರಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿದ್ದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗ ಗ್ರಂಥ'ಸ್ತರಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕಾರವಾದ 32 ರಾಗಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ 32 ರಾಗವೆಂದು ಕಾಣಿಸಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಮಾಯಾ ಮಾಳವ ಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಳವರಸೆ ಜಂಟಿ, ಅಲಂಕಾರ (ಸಪ್ತತಾಳವನ್ನು ಸರಿಸಿ 35 ತಾಳದ ವಿಸ್ತಾರ) ಪಿಳ್ಳಾರಿಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ (ಮಲಹರಿ) ರಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಲಂಬೋದರ, ಕುಂದಗೌರ, ಕೆರೆಯ ನೀರನು, ಪದುಮನಾಭ) ಮೊದಲೆರಡು ಗೀತೆಗಳು. ರೂಪಕದಲ್ಲೂ, ಇನ್ನೆರಡು ತ್ರಿವಿಡೆ (ತ್ರಿಪುಟ) ತಾಳದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ವೆಂಕಟ ಮುಖಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ (1660) ಸೂಳಾದಿಗಳೇ ಗೀತೆಗಳೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇದ್ದಿತು (ರೂಢ್ಯಾ ಸಾಲಗಸೂದಾಖ್ಯ ಗೀತ ಭೇದ್ಯಕ ವಾಚಕಿ) ಒಂದೆ ರಾಗದಲ್ಲಿರುವವೀ ನಾಲ್ಕೂ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಇವು ಒಂದೇ ಸಾಳಾದಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನುಡಿಗಳಾಗಿದ್ದು ವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾಸರುಗಳು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರಂದರ ದಾಸರೇ ಹಾಡಿರುವಂತೆ

(ತಾಳ ಬೇಕು ತಕ್ಕ ಮೇಳ ಬೇಕು; ಗಾನ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ ಶಾಂತ ವೇಳೆ ಬೇಕು; ಯತಿಪ್ರಾಸವಿರಬೇಕು; ಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು; ಗಳ ಶುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು ತಿಳಿದು ಪೇಳಲಿ ಬೇಕು ಕಳೆ ಮುಖವಿರಬೇಕು ಹರುಷ ಹೆಚ್ಚಲಿ ಬೇಕು;

ಇದೆಲ್ಲಾ ಅದಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಿರೀಟ ಪ್ರಾಯದಂತೆ ಭಕ್ತಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ತುಂಬುರು, ನಾರದರಂತಹ ಭಕ್ತಾಗ್ರಣಿಗಳ ಗಾನ ಕೇಳುವ ಹರಿ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ 'ಡಂಭಕರ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳನೋ ಹರಿ ತಾಳನೋ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಗೀತ ಎಲ್ಲವೂ ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಇದು ಪುರಂದರ ದಾಸರ ನಿಲುವು ದಾಸರಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಒಂದು ಸಾಧನೆ ಆದರೆ ಗುರಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿ ಅದಕ್ಕಾಗೇ ಇವರ ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಗೀತ ರೂಪ ತಾಳಿದ್ದು. ಗಾಯನದಿಂದ ಮನೋಧರ್ಮ ಮಧುರವಾಗಬೇಕು. ಬಾಳಿನ ಹೊಳೆ ಆ ಭಗವಂತನೆಡೆಗೆ ಹರಿದರೆ ಆಗ ಸಂಗೀತದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂಗೀತ ನೆರವಾಗಬೇಕು, ಭಗವದಾರಾಧನೆಗೆ, ನಾದೋಪಾಸನೆ ಅನುವಾಗ ಬೇಕೆಂಬುದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಕಲ್ಪನೆ.

ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಾವುಕರು ಪುರಂದರ ದಾಸರನ್ನು ನಾರದರ ಅವತಾರ ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಪಾದರಾಯರು, ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಪುರಂದರದಾಸರು ಈ ಮೂವರೂ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆಯಲೂ ನೃತ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿದೂಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕವಿಗಳು ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಚಾರಕರು. ಇದೇ ಅವರ ಬಾಳುವೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಸಾರಿ (ವಿಷ್ಣೋಃ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಂ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರತಿಪಾದಯ:) ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತರು ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರಕ್ತಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ಅವರ ನಿಲುವು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಯತಿಗಳಾದರೂ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಆದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿದರು. ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಶ್ರಮ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಿಂತ ಗೃಹಸ್ಥ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿಯಾರೆಂದು ಹರಿದಾಸ ಪಂಥವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಹರಿದಾಸ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವರು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರು. ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಾರೂ ಈ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅವರು ಕಾಲವಾದ ಸುಮಾರು ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು, ಕೇಳುವುದು, ಅರಿಯುವುದು ಇನ್ನೂ ಬಾಕಿ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವಿದ್ಯಾಸರುಗಳು.

'ಪುರಂದರ ಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಯಾ ನಿಧಿ'

ಸೂಳಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಗಾಭೋಗಗಳು

ಹರಿದಾಸರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಳಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಸಹ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದುವು. ಈ ರಚನೆಗಳು; ಇತರ ವಾಚ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಗಾಭೋಗವನ್ನು ಹೋಲುವ ರಚನೆಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ. ಶ್ರೀ ಪಾದರಾಯರೇ ಇವೆರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಪ್ರವರ್ತಕರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ಯಾಮಿಗಳೂ ಸಹ ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವೆರಡು ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಗಮನ ಹರಿಸಿದವರು

ಪುರಂದರದಾಸರು. ಪುರಂದರದಾಸರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಸೂಳಾದಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಗಾಭೋಗವೆಂಬ ಮಾತು ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಮಗೆ ವಿಜಯ ದಾಸರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವಿಜಯದಾಸರು ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ 'ಕಂಕಣಾಕಾರಸೂಳಾದಿ' ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಸೂಳಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ. ಸಂಗೀತದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಸೂಳಾದಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿದರು. ಸೂಳಾದಿರಚನೆಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದಿತೆನ್ನುವುದೇ ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಸೂಳಾದಿಯ ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಅದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿರುವ ರಾಗ ದೇಶೀ ಪದ್ಧತಿಯದು ತಾಳಗಳೂ ಮಾರ್ಗೀ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರೂ, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಪುರಂದರ ದಾಸರೂ ಆ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಆಳವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರು. ಇದು ಅವರ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ದಂಡಕಗಳನ್ನೂ, ಪದಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಸೂಳಾದಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಪಾದ ರಾಯರು ಈ ಹಾದಿಯನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರೆಂದೇ ಈ ಹಾದಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾದಿ (ಸೂಳೆಹಾದಿ) ಎಂದರೆ ತಪ್ಪೇನಿಸದು. ದಾಸ ಕೊಟವರು ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾದಿ 'ಸುಳುಹಾದಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸೂಳಾದಿಯ ರಚನೆಯೇನೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ವಿನಿಕೆಯೂ ಸುಲಭವಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹರಿದಾಸರ ಹೊಸ ರಚನಾ ಪದ್ಧತಿ ಇದನ್ನುವುದೇ ಸೂಳಾದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂಳಾದಿ ಮತ್ತು ಉಗಾಭೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇನ್ನೂ ಮೂಡಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಉಗಮ, ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು. ಇನ್ನೂ ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಎಚ್ಚಿಯಾಪುರದ 'ಸುಬ್ಬರಾಮ ದೀಕ್ಷಿತರು' ತಮ್ಮ

'ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದರ್ಶಿನಿ'ಯಲ್ಲಿ (1904) ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಮೂರು ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರಸಹಿತ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಸೂಳಾದಿ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೂಳಾದಿ ಎನ್ನುವುದು ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಏಳುತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತಿ ಎಂದು ಅವರ ಒಕ್ಕಣೆ. ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಹುಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದೆ. 12ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸೂಳಾದಿ ತಾಳಗಳ ಎಣಿಕೆ ಇದೆ. (1) ಏಕ (2) ಧ್ರುವ (ಧ್ರುವ) (3) ತ್ರಿವಿಡೆ (ತ್ರಿವಿಡೆ, ತ್ರಿಪುಡೆ, ತ್ರಿಪುಟ) (4) ಮಟ್ಟಿಯ (ಮಟ್ಟಿ, ವಲೈ, ಮಂಠ, ಮಂಠಡ, ಮಠ್ಯ) (5) ರುಂಪೆ (6) ಅಟ (ಅಟ್ಟಿ, ಅಂಡ) (7) ರೂಪಕ ಈ ಏಳಕ್ಕೆ ರೋಪಂಪಟವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಎಂಟಂದೂ ರಗಣ ಮಠ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂಭತ್ತೆಂದೂ ಎಣಿಕೆಗಳಿವೆ.

ಹರಿದಾಸರು ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿ ಬಳಕೆಗೆ ತಂದಾಗ ಏಳು ತಾಳಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು 'ತಾಳ ಮಾಲಿಕೆ' ಯೆಂದೇ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಒಂದೇ ರಾಗವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಹಿಡಿದು, ಮೊದಲ ನುಡಿಯನ್ನು ಧ್ರುವ ತಾಳದಲ್ಲೂ, ಎರಡನೆಯದು ಮಠ್ಯದ ಗಣದಲ್ಲೂ ಹಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ದೇಶೀ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ (ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಿರುವ) ಇತರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಹಳೆಯದು. ಈ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲುಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಏಳು (ಇಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಎಂಟು) ತಾಳಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧ್ರುವ ಮತ್ತು ಮಠ್ಯ (ಮಟ್ಟಿ) ತಾಳಗಳಲ್ಲದೇ ಸೂಳಾದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ರೂಪಕವೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಸೂಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಳದಿಂದಲೇ ನುಡಿಗಳು ನಿರ್ದೇಶನ ಹೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ತಾಳ ಮಾಲಿಕೆಗಳೆಂದು' ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ತಾಳನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನುಡಿಗಳು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆ(ಯ ತಿ, ಜತೆ, ಜತಿ) ಎಂಬಬೆರೆಡು ಸಲುಗಳ ತುಣುಕು ಇರುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಇದು ಎರಡು ಸಾಲುಗಳೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದು ನಡುವೆ ವಿರಾಮವಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಜೊತೆ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು 'ಯುತ' ಅಥವಾ 'ಯುಕ್ತ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದದ ತದ್ಭವವಾಗಿ ಜೊತೆ ಮತ್ತು ಈ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ವಾದ್ಯದ ವಿನಿಕೆದಂದೇ ಗೊತ್ತಾದ ಗೀತ ಭಾಗವನ್ನು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ

ಅಳವಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಜಕ್ಕವೆಂದು ಹೆಸರಿದ್ದಿತ್ತು. ವಾದ್ಯದ ಜೊತೆ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯೆಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಸೂಳಾದಿಯ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಯೂರ್ಫನೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಹಲವು ಗಾಯಕರಿದ್ದರೆ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಹಾಡುವರು. ಸೂಳಾದಿಯ ಪ್ರಕರಣಾರ್ಥ (ವಿಷಯ)ವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ಭಾಗ ಪದದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ (ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ) ತಾಳದ ಕಟ್ಟು ಪಾಡಿಲ್ಲ. ಸೂಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಪುರಂದರ ದಾಸರದ್ದು. ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನೋ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೋ, ಭಗವಂತನ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನೋ ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆ ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಸೂಳಾದಿಗಳ ರಚನೆಯೂ ಅವರದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ವಿಜಯ ದಾಸ ನಂತರ ಇದರ ರಚನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯ್ತು. ಪದಗಳಿಗಿಂತ ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಷ್ಟ ಸೂಳಾದಿಗಳು ತಾಳ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ದರಿಂದ ವಾದ್ಯಗಳ ನೆರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ ಮುಂದಿನ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ಇದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೂಡಿ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಉದಾ : ಒಡೆಯ ಸೂಳಾದಿ ರಚನೆ ಪುರಂದರ ದಾಸರು.

ರಾಗ : ಪಂತುವ ರಾಳ, ತಾಳ ಧ್ರುವ (1)
ಒಡೆಯ ನೀ ನಡೆಯನಿಡೆ ಹಾನಿಗೆಯವ ನಾನು
ಒಡೆಯ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವ ನಾನು
ಒಡೆಯ ತಾಂಬೂಲವ ನುಗುಳು ವೆಡೆಯಲ್ಲಿ
ಪಡಿಗ ಕಾಳಂಜಿ ಹಿಡಿಯುವವ ನಾನು
ಒಡೆಯ ನೊಡ್ಡೋಲಗದಿ ಒಪ್ಪೆ ತಲೆರೆ ಕ
ನ್ನಡಿ ಛತ್ರ ಚಾಮರ ಹಿಡಿಯುವವ ನಾನು.
ಒಡೆಯ ಪುರಂದರ ರಾಯನ
ಉಗುರು ಇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಶಿರವ ಕೊಡುವ ನಾನು.
ಮಟ್ಟಿ (ಮಠ್ಯ) (2)
ಹರಿಯ ನೋಲೈಸುವ ನಮ್ಮಣ್ಣಗಳಿರಾ ಕೇಳಿ
ಶರಧಿಯ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಲಂಕೆಯ ಮುತ್ತಬೇಕು
ಇರಿದಾಡುತಿರಬೇಕು ರಾವಣಾದಿಗಳ ಕೂಡ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ್ನ ಊಳಿಗ ದೂಳಿಗ ಘನ್ನ ಘನ್ನಾ
ತ್ರಿ. ವಿಡೆ (ತ್ರಿಪುಟ) (3)
ಚಂದಿರ ಗೊಂದುಕ್ಷಣ ನಿಂದಿರೆ ತೆರವಿಲ್ಲ
ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಲಿ ಕೊತ್ತಿಲ್ಲ
ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ
ನಿಂದು ತಲೆ ತುರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ಕಟ್ಟಿರಸು ಕಾಣೆರೋ

ಅಟ್ಟ ತಾಳ (4)

ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಮನೆಯ ಗಾಯಕ ರಾವು
ಭಟ್ಟರಾವು ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಾವು
ಉತ್ತಮಾಮಂಗನ್ನ ತೊತ್ತಿಗ ರಾ ಮ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ರಾಯನ ಪೋಗಲು ವಿವರಾವು
ಅದಿತಾಳ (5)

ಧರೆ ಅಂಜುತಲಿದೆ ಗಿರಿಗಳಂಜುತಲಿವೆ
ಮರಬಳ್ಳಿಗಳಂಜಿ ಫಲಗಳೇವುತಲಿವೆ
ಸರಿತು ಸಮುದ್ರಗಳಂಜಿ ಬಿಚ್ಚಾಡುತಲಿವೆ.
ಮರುತ ಪಾವುಕರಂಜಿ ಚರಿಸಿ ದಹಿಸುತಿವೆ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ನೀನೆಂಥ ಅರಸೋ
(ಚೊತೆ)

ನಾಘನ ನೀ ಘನ ತಾಘನ ಎನ್ನದಿರಿ
ಘನ ನೊಬ್ಬನೇ ಕಾಣೆರೋ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ
ಗಳಂಜಿ = ಫೂಕದಾನಿ ಉಗುಳು ಪಾತ್ರೆ
ಕಟ್ಟಿಗೆಯವ = ಬೆಳ್ಳಿ ಕೋಲಿನವ
ಈ ಸೂಳಾದಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಲ್ಲಂ ಘ್ಯ ನಿ
ಯಮವನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಕೃತಿ.

ಉಗಾಭೋಗ ಈಗ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ
ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಶ್ರೀ ಪಾದರಾಯರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಗಾ ಭೋಗಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ರಚನೆಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ
ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾಲುಗಳು, ಎರಡೇ ಸಾಲುಗಳೂ ಉಂಟು.
ಹೆಚ್ಚಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾಲಿನದೂ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
ತಾಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಸ ನಿರ್ಬಂಧನೆಯೂ ಇಲ್ಲ.
ಯತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು
ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿಚಾರ
ಸರಳವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಬಹುದು. ಅನುಭವ
ವಾಗಬಹುದು, ತತ್ವವಾಗಬಹುದು, ಲೋಕ
ನೀತಿಯಾಗಬಹುದು, ಇಲ್ಲಾ ಬರೀ ಸ್ತೋತ್ರವೂ
ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏಕತಾನತೆ
ಇರುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಏಕಾಂಡರಚನೆಗಳು
ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ,
ಚರಣವೆಂದಾಗಲೀ ಇಲ್ಲಾ ಸೂಳಾದಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ
ಖಂಡವಾಗಲೀ, ಚೊತೆಯಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
ಇದಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ರಾಗ ಸರಳವಾಗಿಯೂ,
ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಇವು
ಗೆಯ ಪ್ರಕಾರದವು.

ಉಗಾಭೋಗಗಳು, ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು
ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ನೇರವಾದ ಮಾತು,
ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆ, ಪದಚೋಡಣೆಯ ಸೊಗಸು,
ವಸ್ತುವಿನ ಔನ್ನತ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದಿಟವಾಗಿ

ಇವು ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಲ್ಲದೆ ರಾಗವನ್ನಿರಿಸಿ ಮಾಡಿದ
ಕವಿತೆಗಳೆಂದೇ ಇದರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.
ಇದರ ರಚನೆಗೆ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿ ಅನಿಬದ್ಧ, ಪ್ರಬಂಧ
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಸಮವೇ. ಆದರೆ
ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಗೇಯ ಪ್ರಕಾರದವು.
ಉಗಾಭೋಗಗಳ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿಯ ಅಭಂಗದ
ಓವೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ,
ದಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ
ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಸೂಳಾದಿಗಳು
ಲಯಪ್ರಧಾನವಾದರೆ ಉಗಾಭೋಗ ಸ್ಮರಪ್ರಧಾನ
ವಾದುವು. ಇದನ್ನು ವಿಳಂಬ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಹಾಡುವುದು
ಹೆಚ್ಚು. ಈಗ ಯಾವುದಾದರೂ ದೇವರನಾಮವನ್ನು
(ಪದ) ಹಾಡುವಾಗ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಉಗಾ ಭೋಗವನ್ನು
ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಸೂಳಾದಿಗಳು ಬರುಬರುತ್ತ
ಬಳಕೆಯಿಂದ ಜಾರಿದಾಗ ಸ್ಮಾರಸ್ಮವಾದ ಆದರ
ನುಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡವು.
ರಾಗಾಲಪ್ತಿಯ ಗುಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಇರಿಸಿಕೊಂಡು
ತಾಳದ ಕಟ್ಟು ಪಾಡಿನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು
ಉಗಾಭೋಗಗಳೆನಿಸಿದಾಗ ದಾಸ ಕೂಟದಲ್ಲಿ
ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೌಢ
ಗಾಯಕರು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಉಗಾಭೋಗವನ್ನು
ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳವರೂ ಹಾಡಬಹುದು.

ಉದಾ :-

- 1) ಶ್ಯಾನ ಕಂಕುಳೊಳಿಟ್ಟು ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಪೋದಂತೆ
ಮಾನವನೆ ಕೇಳೋ ಮದ ಮತ್ಸರಗಳ ಬಿಡದಲೆ
ಏನ ಮಾಡಿದರೇನು, ವ್ಯರ್ಥ
ಜ್ಞಾನಿ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನೆನೆಯೋ ಮರುಳೇ
- 2) ಬೇವಿನ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟಿಯ ಕಟ್ಟಿ
ಜೇನಿನ ಮಳೆಗೆರೆದರೆ ವಿಷ ಹೋಹುದೇನಯ್ಯಾ
ಏನು ಓದಿದರೇನು ಏನು ಕೇಳಿದರೇನು
ಮನದೊಳಗಿನ ತಾಮಸ ಮಣದನಕ
ಕೊಳಲದನಿಗೆ ಸರ್ಪ ತಲೆ ದೂರು ವಂದದಲಿ
ಎನ್ನೊಡೆಯ ಕೇಳಯ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲಾ
- 3) ಹೃದಯದ ಮಲವ ತೊಳೆಯಲರಿಯದೆ ತಾವು
ಉದಯದೊಳೆದ್ದು ಮಿಂದು ಗದದಗ ನಡುಗುತ್ತ
ಆದರಿದೇನು ಫಲ ಆದಕಿಂತ ಉದಯಾಸ್ತ
ಮಾನ
ನೀರೊಳಗಿಪ್ಪ ಮುದಿಕಪ್ಪ ಮಾಡಿದ
ತಪ್ಪೇನಯ್ಯಾ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆಯದೆ
ದಿನಕಿನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಿದರೇನಯ್ಯಾ
(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಅಗಲಿಕೆ

ಕುಮಾರಿ ಅಮೃತಾ ರಾವ್

ಕುಮಾರಿ ಅಮೃತಾರಾವ್ ತೀವ್ರ
ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ತಾ. 26-10-1998ರಂದು
ನಿಧನರಾದರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕುಮಾರಿ ಅಮೃತಾ ರಾವ್
ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ನ ಆಜೀವ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.
ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಚಿನ ಎರಡು ಮೂರು
ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದ ಅವರು
ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ಗೆ ಬರುವುದು
ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ಮುಂಬೈಯವರೇ ಆಗಿದ್ದು
ವಡಾಲಾದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ S.S.C.
ಮಾಡಿದ ನಂತರ S.I.E.S. ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ
M.Sc. ಮಾಡಿಕೊಂಡು Searle (India) Ltd.
ದಲ್ಲಿ Research & Development
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ Manager ಆಗಿ
ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಮೃದು
ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಮಿತ ಭಾಷೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿ,
ಒಬ್ಬ ವಿವಾಹಿತ ಅಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಿರುತ್ತಾರೆ. 'ನೇಸರು' ಮೃತರ
ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೂ,
ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ದೇವರು ಈ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನು
ಭರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು
ಹಾರೈಸುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ - ಪ್ರೋ ರಾಮಕಾಪ್ಪೆ ಕಳೆದ 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಡೊಂಬವಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಎಂದು ಮಾಜಿ ಲೋಕ ಸಭಾಸದಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೋ. ರಾಮಕಾಪ್ಪೆ, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ 'ಸುವರ್ಣ ಭಾರತಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತಾ ನುಡಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯವರು ಕಳೆದ ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂಗೀತ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀಣರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಸರ್ತಿಫಿಕೇಟುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋ. ರಾಮ ಕಾಪ್ಪೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರು.

'ಸುವರ್ಣ ಭಾರತಿ' ಅಂಗವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೃಂದದಿಂದ ಶಾರದಾಸ್ತುತಿಗಾಯನ ನಡೆಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಬೆಂಗಾಲಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾರದೆ ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಗಳ ಗಾಯನವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪುಷ್ಪಾಣಿಗಳು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಧರಿಸಿ 'ನಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾರತ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರು' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಉಮಾನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ರಸಿಕಾಘಡೆ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಿ ಅನುರಾಧ ಶರ್ಮ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳ ಗಾಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಗುರುವಿಜಯಾ ಪ್ರಸಾದರ ತರಭೇತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಚುಪುಡಿ ನೃತ್ಯ ಆಕಾಡಮಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಮರಾಠಿ, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಚುಪುಡಿ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ರಸಿಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದರು.

ಡೊಂಬವಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಸಮಾಜದವರು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಬಹುಭಾಷಾ ಕವಿ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಯ ಕವಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ಸಮ್ಮೇಲನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ

ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಸ್ವರಚಿತ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಿದರು. ಸಂಚಾಲನೆ ಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀ ಅಲೋಕ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರವರು.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ

ಪುತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ಗೊಳಿಸಲು ಕರೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡು ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು 'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರಿಗೆ ಶೃದ್ಧಾಂಜಲಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 5ರಂದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ 'ಪುತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಕುರಿತ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಗೀತರೂಪಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪುತಿನ ಅವರಿಗೆ 'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಭೂಪಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ 5ನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪುತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪುತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದರು.

ದೆಹಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ನಿಲಯದ ಸಂಗೀತಗಾರ ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ವಾಗೀಶ್ ಅವರು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಪುತಿನ ತಮ್ಮ ಗೀತ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ರಾಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರಲ್ಲದೆ ಪುತಿನ ಅವರ ಗೀತ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಂತೆ ಸಂಗೀತ ಕೃತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿದೆಯೆಂದರು.

ಕಾರ್ಪೋರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಜನರಲ್ ಮೆನೇಜರ್ ಎಂ.ವಿ.ನಾಯರ್ ಅವರು ಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಹೆಚ್ಚುಯಕೆ, ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಕನಸು, ಅಜ್ಞಾನದ ನಿರಾಕರಣೆ, ಭವದ ತೊಳಲಾಟಗಳು ಪು.ತಿ.ನ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುವ

ಯೆಂದರಲ್ಲದೆ ಅವೋಘವಾದ ಜೀವನಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ರೂಪಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಪುತಿನ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತೆಂದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಎಚ್. ಸುಬ್ಬಣ್ಣಾಚಾರ್ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುತಿನ ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದರಲ್ಲದೆ ಕಾಳಿದಾಸ, ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಕವಿಗಳು ಜತೆಯಾಗಿ ತಿದ್ದಿದ ಕವಿ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನೇ ಪುತಿನ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದೆಂದರು.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ

'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕು. ಶ್ಯಾಮಲ ನವಕಾನ ಅವರ 'ಕವಿತೆಗೆ ಹಲವು ಬಣ್ಣ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 20ರಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್ ಅವರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಒಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವುದೇ ಕಾವ್ಯದ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನುಡಿದ ಡಾ. ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ ಕವನ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಕು. ಶ್ಯಾಮಲ ನವಕಾನರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ನೋವು, ಸಂತೋಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಹೋರಾಟದ ಆಶಾವಾದದ ಬಣ್ಣಗಳವೆಯೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಡಾ. ನಾಡಿಗ್ ಅವರು ಶ್ಯಾಮಲ ಅವರ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಬೆಳೆಯುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಬಲವೆಂದರು.

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ ಹಾಗೂ ಕವಯತ್ರಿ ಡಾ. ವಿನೋದಾಬಾಯಿ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶುಭ ಸಂಕೇತವೆಂದರು.

ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಅವರು ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಬೇಕೆಂದರಲ್ಲದೆ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಆತ್ಮ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು - ಡಿ. ಆರ್. ಗುಡಿ

ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ವೋಸವಾಡಿ ವೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪಯುಗಳನ್ನೇನೋ ಕಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒದುಕು ರೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮಗು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿ ಬುದುಕುವುದನ್ನೇ ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೌಲಿಕವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ. ಈ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಚಿತ್ತ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಹಿರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಡಿ. ಆರ್. ಗುಡಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮುಂಬಯಿ ನವೆಂಬರ್ 8ರಂದು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಮುಂಬಯಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸವಾಂವೇಶದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನವೇ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಅವಕಾಶವೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೋ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಂಠ ಪಾಠಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಹೆದರಿಕೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಹೆದರಿಕೆ ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ
ಕನ್ನಡ ಬಗೆಗೆ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು, ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮತ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು, ಪರರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಾಡನುಡಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಎಳೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಬೆಳಗಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಸದಾ ನಮಲ್ಲಿರಲಿ ಎಂದು ಸೋಮೈಯಾ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಸಾಹಿತಿ ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಕರೆ ನೀಡಿರುವರು. ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಶ್ರೀ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲೇಖಕ ಶಾಲೆಯ ಸಿಬ್ಬಂಧಿಯಾದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮುತಾಲಿಕ ದೇಸಾಯಿ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಂಘದ ವತಿಯಿಂದ ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಸ್ಮರಣೆ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಉತ್ತೇಜದಾಯಕವೆಂದು ವಿದ್ಯಾಧರ ಮೌಲಿಕ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಕನ್ನಡ ತನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕರೆ

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಪತ್ರಕರ್ತರು, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸೇರಿ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದರು.

ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ 'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೂಡಲೇ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹ ಪಡಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ತನದ ಕುರಿತು ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ ತಾಳದೆ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೂ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರೆ

ಎನ್.ಕೆ.ಇ.ಎಸ್. ಶಾಲೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಗೆ ಭದ್ರ ವೇಷ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ

ದಿನಾಂಕ 17ನೇ ನವೆಂಬರ್, 1998ರಂದು ನಡೆದ ಎಫ್‌ನಾರ್ಥ್ ವಾರ್ಡಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಈ ಬಾರಿ ವಡಾಲಾದ ಎನ್.ಕೆ.ಇ.ಎಸ್. ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಭಾಗದ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಗೆ ಜಯ ತಂದಿತ್ತು. 32 ಅನುದಾನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಶಾಲೆಗಳೊಳಗೆ ನಡೆದ ಭದ್ರವೇಷ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ರುನಾನ್ವಿಲಕ್ಶ್ಮಿ ಬಾಯಿಯ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಗಳಿಸಿದ ಬಾಲಕಿ, ಆ ಶಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದ ರಾಮಶನಮೋಲ್ ನಸೀರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ. ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಕಿಂಗ್ ಸರ್ಕಲ್‌ನ ಕೇವಲ ರಮಣಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಡಾನ್ ಬಾಸ್ಕೋ, ವಾಡಿಯಾ ವಾಚಾ, ಸೈಂಟ್ ಜೋಸೆಫ್ ಕಾನ್ವೆಂಟ್‌ನಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಾಲೆಗಳ

ನೀಡಿದರು.

ರಾಜ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯ ಆಸ್ಕರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಗತಿ ಕುರಿತವಾಗದಂತೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗ ಬೇಕೆಂದರು.

ಅಂಥಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಟಿ. ಜಿ. ಎ. ಗಾಣಿಗ ಅವರು ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುನ್ನಡೆದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತ ಸಾಧ್ಯವೆಂದರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಗತಿ ಗುರಿಯನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸಬಾರದೆಂದರು.

ಲೇಖಕಿ ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ಯಮುನಾದೇವಿ ಅವರು ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡತಿಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಮಂದಿಯಲ್ಲ ಕನ್ನಡತನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮಮತೆ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಅವರು ಉನ್ನತ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬೆರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಂಪನ್ನ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಪಸರಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದವು.

ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಗೆ ಭದ್ರ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ

ಮಕ್ಕಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ವಡಾಲಾದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದನೀಯ.

“...ಸದಭಿಮಾನದ ಗೂಡು ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು”

— ಹುಯಿಲುಗೋಳ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್

ಕೃಷ್ಣ, ಕಾವೇರಿ ತುಂಗೇಯರ ವರನಾಡು

ಕೇದಿಗೇ, ಜಾಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುತ್ತುಗಳ ಮಲೆನಾಡು -- ನಮ್ಮೀ ಕರುನಾಡು

ನವೆಂಬರ್ 1, 1956 ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಹು ದಿನದ ಕನಸು ನನಸಾದ ಸುದಿನ. ಕನ್ನಡಾಂಜೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯ ಸೊಡರು, ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದ, ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಗಡಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನತೆಗಳು 'ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ' ಕಂಪಿನ ಮೋಹಕ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಪರವಶವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವಿ ಹೋದವು. ಐಕ್ಯತೆಯೊಂದೇ ತಾರಕ ಮಂತ್ರವಾಯಿತು. ಭಾಷೆಯ ಬೆಸುಗೆ ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂದ ಜಯ. 'ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕ'

ಸಾಹಿತ್ಯಾರಾಧನೆ, ಕಲೋಪಾಸನೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೋಹಕಗಳ ತಾಣವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಭವ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ಸಾರುವ ಸಮೃದ್ಧ ಬೀಡು. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಜನ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಂತಹ ಮಹಾನ್ ಕವಿರತ್ನರಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿ ತನ್ನ ಮಹಾನ್ ಸೊಬಗಿನ ಸೊಡರನ್ನು ಮೆರೆದ ಕನ್ನಡಾಂಜೆ, ನೃಪತುಂಗ ದೊರೆಯ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾರದಾಂಜೆಯಾಗಿ ನಲಿದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಚೆಲುವಿನ ರೂಪವುಳ್ಳವರು, ಗುಣವಂತರು, ಶೂರರು, ತ್ಯಾಗಿಗಳು, ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳೂ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಪರಿ ಮೈಮನ ಕುಣಿಸುವುದು.

ಹಂಪಿ, ಬೇಲೂರು, ಹಳೆಬೀಡು, ಪಟ್ಟದಕಲ್, ಐಹೋಳೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ, ಗೋಲಗುಂಬಜಗಳು ಅಂದಿನ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಚಾಲುಕ್ಯರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ಗಂಗರ, ಸುಲ್ತಾನರು, ಒಡೆಯರ ಕಲೆಯ ವೈಭವ, ಆದರ್ಶ ಆದಳಿತ ಮತ್ತು ಮೇರು ಕಲಾಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಜೋಗ ಬಂಡಿಪುರ, ಸಾಗರಹೋಳೆ, ಹೊರನಾಡುಗಳಂತಹ ನಿಸರ್ಗ ತಾಣಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಪುಳಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ ತಾಣಗಳು.

ಬಸವಣ್ಣ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಹರಳಯ್ಯ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯರಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತರಣರು ಪುರಂದರದಾಸ ಕನಕದಾಸರಂತಹ ದಾಸವರೇಣ್ಯರು ಶಿಶುನಾಳ ಪರಿಚ್ಛೇದರಂತಹ ಸಂತರಿಗೂ ಜನ್ಮ ನೀಡಿ ರಾಮಾನುಜರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ಕನ್ನಡಾಂಜೆ ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನೆ, ಸಮಾಜತೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಾಲಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಸಿದ್ದ ಪರಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲರನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಿಸುವುದು.

ನಾಡು, ನುಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಕಾರಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಮೆ ಮೆರೆಯಲು ಕಾರಣರಾದ ಮಹನೀಯರನೇಕರು - ಅಲ್ಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್, ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್, ಹರ್ಷೇಶ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಗೋವಿಂದಪ್ಪೆ, ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಹುಯಿಲುಗೋಳ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್, ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್, ಕಡಪ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ದೇಶಪಾಂಡೆ ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್, ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾವ್, ಅಂದಾನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ ಮುಂತಾದವರ ಹೋರಾಟದ ಫಲ, ಏಕೀಕೃತ ಕನ್ನಡ ನಾಡು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿ ಪತಾಕೆ ಬಾನುಗಲದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕುವೆಂಪು, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ವಿ. ಕೆ. ಗೋಕಕ, ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಗಳಂತಹ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೆಂಕಟಪ್ಪ, ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ, ಆರ್. ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಕೆ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರುಗಳ ಸಮಕಾಲೀನ ಶ್ರೇಷ್ಠಕಲೆ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಸಿ. ಎ. ರಾಮನ್, ಡಾ. ಸಿ. ಎನ್. ಆರ್. ರಾವ್, ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ರಾವ್, ಡಾ. ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣರಂತಹ ವಿಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪ್ರಸನ್ನ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಪ್ರಕಾಶ್ ಪಡುಕೋಣೆ, ಅಶ್ವಿನಿ ನಾಚಪ್ಪರಂತಹ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರುವುದೇ ಕಾರಣ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭವ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲರವರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ನಾಯಕತ್ವದ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗಣನೀಯ.

'ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ತನ್ನ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸದಾ ಕಂಕಣಬದ್ಧ ಬಡತನ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ದುಡಿಯೋಣ. ಆಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸೋಣ'

ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

ಪ್ರಗತಿಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ನೀರಾವರಿ : 1997-98ರವರೆಗೆ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ 26.77 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 55 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುನಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.. 1997-98ರಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ರೂ. 1,517.96 ಕೋಟಿ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ : 1997-98ರಲ್ಲಿ 16,513 ದಶಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ : 1998ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ. 3,01,500 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು 17.95 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯ ರಾಜ್ಯ. ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಶನಲ್ ಟಿಕ್ ಪಾರ್ಕ್ : ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೈಟ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಬಳಿ ಇರುವ ರೂ. 1,540 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಟಾಟಾ ಸಮಿಟಿಯ ಹಾಗೂ ಐ.ಟಿ.ಪಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಸಿಂಗಪುರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಪರಿಕರಾಭಿವೃದ್ಧಿ : 1997-98 ರಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ರಸ್ತೆನಿಧಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಶಿಕ್ಷಣ : ರಾಜ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ. 56 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. 100 ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕೈಗೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 70,530 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ, 2,475 ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ ನೇಮಕಾತಿ. ಆರೋಗ್ಯ : 1997-98ರಲ್ಲಿ 11.12 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಲ್ಸ್‌ಪೋಲಿಯೊ ಲಸಿಕೆ ಹಾಗೂ 12 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚು ಮದ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪೂರ್ಣ, 40 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ವಸತಿ : ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ 3.50 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. 1998-99ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 5 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿ. ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಸೌಕರ್ಯ. ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2,343 ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ : ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ : ವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ರೈತರ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರುಣಿಸಲು ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಅಂಜೇಡ್ಕರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ : ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆಗೆ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ 60,000 ಮನೆಗಳೊಂದಿಗೆ 1998-99ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ 20,000 ಮನೆಗಳ ವಿತರಣೆ. ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ 1998-99ರಲ್ಲಿ 33 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ : ಮುಂದಿನ 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸಲು ರೂ. 900 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ.